

Drents DNA

In de binnenstadsvisie is Drents DNA als term genoemd, zonder verdere uitwerking. We hebben er allemaal een gevoel bij. Vertaal dit Drents DNA (gevoel) ruimtelijk, functioneel en programmatisch voor de vier opgaven uit de binnenstadsvisie: wat betekent Drents DNA voor de woningbouwopgave (1), voor een compacte binnenstad (2), voor een verminderde barrièrewerking van de ring (3) en voor het onderscheidend vermogen van de binnenstad (4)?

Betrokkenen:
Kunstenars + Boris Brink, Sijas de Groot, Rudie Hoegen, Cora Jongma, Gabriëlle Kroese, Selby Gildemacher.
DAAD + Sjoerd Tasseron, Jasper Smits.
Architectuur en Interieur + Jasper Smits.
NOHNIK + Jorrit Noordhuizen, Leon Herrenauw.
ICO + Wytze de Vries.
De Zwarte Hond + Bart van Leeuwen.
Gemeente Assen + Maarten Ton, Thijs Klompmaker.
Stichting Vaart in Assen + Kjeld Vosjan, Esther Steenberg (procesbegeleider).
The Curiosophy Collective + Sjoerd Wagenaar (ontwerp begeleider), Suzanne Leclaire, (dialogo begeleider).

Analyse

'De frisse blik en ongeremde creativiteit van kunstenaars helpt ons als architecten om *out of the box* te blijven denken.'

Niet-plaatsen

Tussenruimtes en achterkanten in het centrum zonder invulling (niet-plaatsen) roepen een oncomfortabel gevoel op. Vergroening en woningbouw kunnen dit gevoel tegengaan.

Achtergrond & vertrekpunt

De belangrijke gemeentelijke visies voor de binnenstad van Assen hanteren ontspannen stedelijkheid en Drents DNA als leidende conceptuele vertrekpunten. Deze hebben echter een concrete vertaling nodig om ontwerpers en planologen inspiratie en ruimtelijke kaders te bieden.

Omdat kunstenaars bij uitstek gewend zijn om vanuit concepten te denken, verwachten wij dat zij samen met de ontwerpers tot een goede uitwerking hiervan kunnen komen. Het vertrekpunt

voor dit ontwerptraject zijn vier ruimtelijke vraagstukken uit de binnenstadvisie: het onderscheidend vermogen van de binnenstad vergroten, barrièrewerking van de ring verminderen, meer woningen toevoegen en een compacter stadshart maken.

Inzichten

Voor de totstandkoming van de omgevingsvisie en binnenstadvisie is al een grondige gebiedsanalyse gemaakt. Vandaar dat we het ontwerptraject konden starten met vier concrete vraagstukken.

De ontwerpessies zelf hebben geleid tot een verdere verdieping van deze analyse. Bijvoorbeeld dat de barrièrewerking niet alleen de resultante is van de layout, maar ook van de architectuur zoals de aanwezigheid van onaantrekkelijke achterkanten en 'niet-plaatsen'. Ook het ontbreken van verbindende elementen speelt een rol. Dit komt onder andere tot uiting in het vele groen buiten de binnenstad en de afwezigheid ervan in de centrumstraten.

Visie

Interpretatie opgave

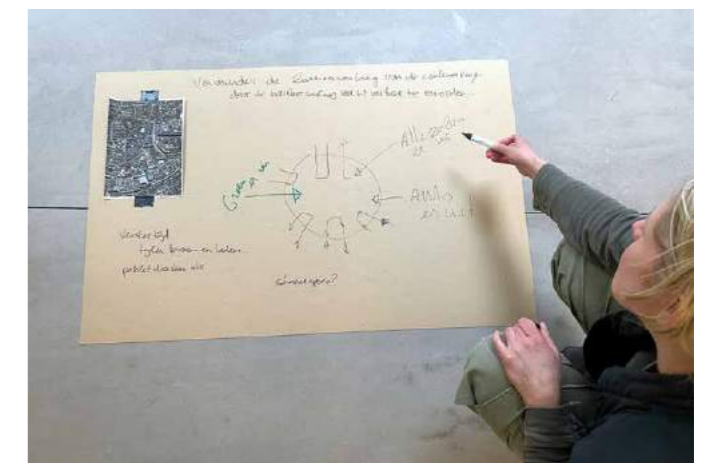
De opgave is tweeledig. In de eerste plaats: hoe kunnen we komen tot werkbare kaders en ideeën om invulling te geven aan concepten op visieniveau? En in de tweede plaats: wat kan de specifieke deskundigheid van kunstenaars in combinatie met de ontwerpkracht van architecten toevoegen aan de oplossing van ruimtelijke vraagstukken? Proces en resultaat zijn daarmee voor ons van even groot belang. Een breed samengestelde begeleidingsgroep vanuit gemeente en binnenstadsorganisatie Vaart in Assen borgt de integrale benadering van het vraagstuk.

Aanvliegroute

Voor het traject maakten we gebruik van de RADIUSmethode, ontwikkeld door ontwerper en kunstenaar Sjoerd Wagenaar. Zes kunstenaars en drie ontwerpers analyseren de vraagstukken in zeven stappen (Verzamelen, Verwoorden, Verbinden, Verbeelden, Vertonen, Veroorzaken en Verdergaan). Ook hebben zij gesproken met inwoners en gebruikers van de binnenstad en oplossingsrichtingen geformuleerd in een dialoog met mogelijkmakers (besluitvormers en investeerders uit de stad) voor eerste feedback en om realiteitsgehalte te toetsen.

Ontwerpproces

Om het Drents DNA te onderzoeken en te achterhalen, dagen we ontwerpers en kunstenaars uit hun creativiteit en denkracht in te zetten.

Uitwerking

De groene Drentse omgeving, het Asserbos en landgoed Overcingel, beide liggen tegen de binnenstad aan, zijn belangrijke dragers van het Drents DNA. Ze nodigen uit tot een vergaande vergroening van de binnenstad. Daarbij zorgt groen voor een aangenaam leefklimaat en verbindt het de binnenstad met de omliggende stad. En het verbindt resten van eeuwenoude begroeiing met de toekomst waarin groen opnieuw een prominente plek krijgt.

Er zijn diverse concrete ideeën geopperd om meer groen in de stad te brengen, onder andere op daken en in kassen als stadskwekerij. Kunnen we de moestuin van het klooster, de huidige Gouverneurstuin, weer in ere herstellen? Kan Assen (weer) zelfvoorzienend worden?

In de binnenstad van Assen zijn de achterkanten van gebouwen prominent aanwezig. Tijdens het verzamelen van input ontdekken de kunstenaars en ontwerpers meerdere van deze 'niet-plaatsen'.

Stadskwekerijen
Sierteelt door de eeuwen heen. (Bron: Wageningen University & Research)

Ze dragen meerdere suggesties aan die van deze achterkanten voorkanten maken en ze 'activeren'. Bijvoorbeeld door muurschilderingen, ontmoetingsplaatsen, kwekerijen, vergroenen of woningbouw. Toepassen van circulariteit kan het realiseren van tijdelijke toevoegingen vergemakkelijken. Bijvoorbeeld door deze verplaatsbaar te maken of de gebruikte materialen elders in de binnenstad te benutten.

De binnenstedelijke woningen moeten passen bij het Drents karakter; kleinschalig en uitnodigen tot ontmoeting. In Drenthe komen we gewoon achterom. Dat sluit heel mooi aan bij de nu minder kwalitatieve achterkanten. De binnenstad zou een plek kunnen zijn om het beleidsvoornemen voor tiny houses in te vullen. En minder auto's op de ring vermindert de barrière werking en is de ontstane ruimte goed te gebruiken voor meer groen en ontmoetingen.

Pauzelandchap
Achterterreinen invullen met groen en wonen.

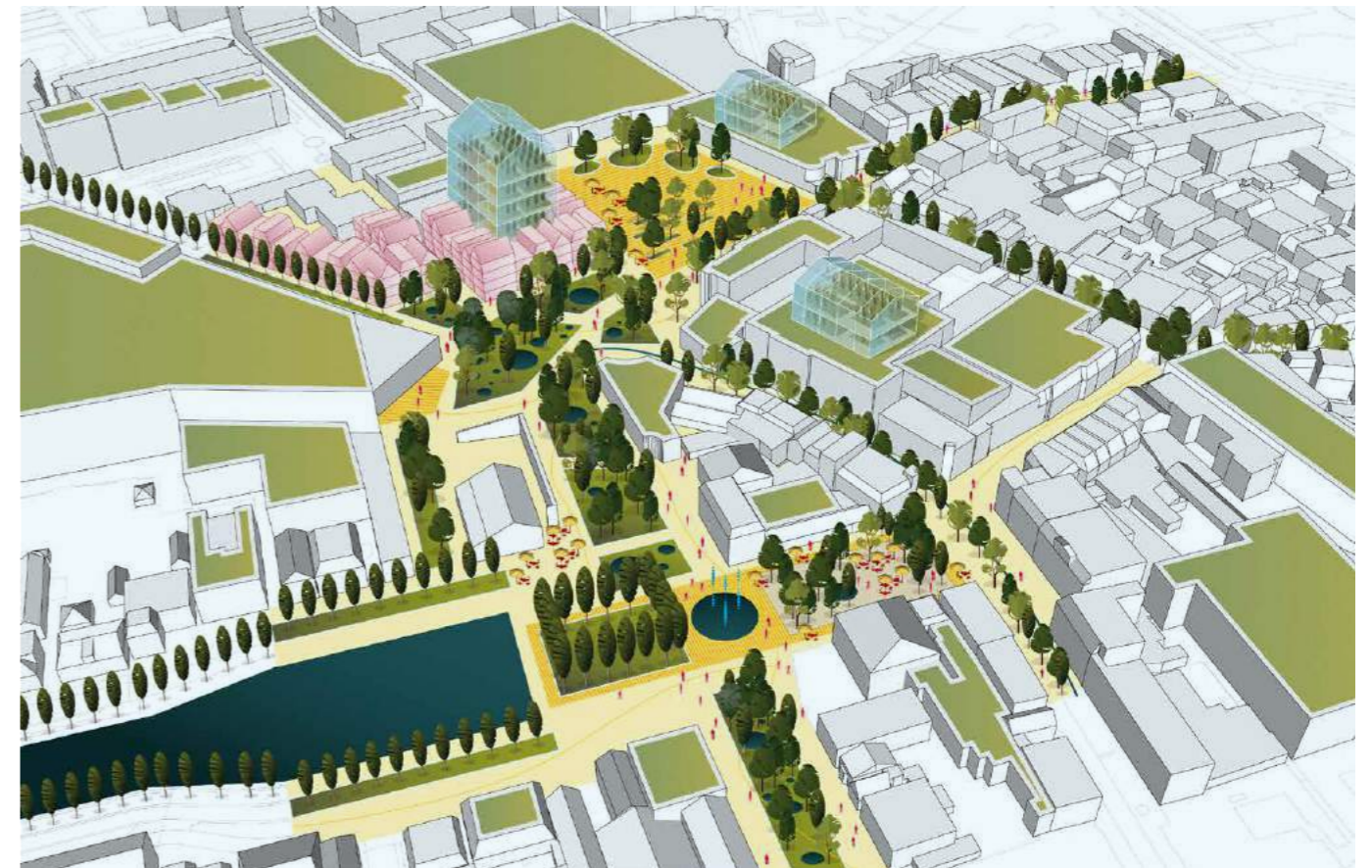
Daklandschap
Op dak parkeergarage Torenlaan.

What's next?

'Just do it! We moeten zaken uitwerken, maar we pakken ook gewoon een niet-plaats en daar gaan we mee aan de slag.'

Conceptuitwerking
Vergroening van de binnenstad en autoluwe singel.

Volgende stappen en aanbevelingen

Na de eerste dialoog tussen ontwerpteam en een groep van met name ondernemers en investeerders volgt nog een tweede. Hiermee willen we de ontwerpen en ideeën toetsen op haalbaarheid en verder richting uitvoer brengen. Hierbij volgen we de lijn *learning by doing*. Met proeftuinen/-gebieden willen we laten zien dat uitvoering niet zo complex hoeft te zijn.

Een aanbeveling is om een goede balans tussen (beleids)kaders en vrijheid aan de voorkant te vinden. Het proces tussen kunstenaars en ontwerpers heeft voldoende ruimte nodig om

zo veel mogelijk creativiteit te laten ontstaan. Tegelijkertijd verlangt de opdrachtgever een bepaalde mate van zekerheid over het resultaat. Creëer daarnaast meer tijd voor de uitwerking van de ontwerpen. Doordat je start met vrijdenken en een brede blik (wat echt wel resultaat heeft opgeleverd), hadden we te beperkt ruimte voor de uitwerking.

Beperk de vraagstelling. Vier concrete vraagstukken bleek te ambitieus. Aan de andere kant geven deze wel richting aan proces en resultaat.

meer informatie:
www.vaartinassen.nl